СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 78. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 4 квітня 1935. VOL. XLIII. No. 78. Jersey City, N. J., Thursday, April 4, 1935. THREE CENTS

БОРОТЬБА В КОНҐРЕСІ ЗА ВОЄННІ ЗИСКИ

ВАШИНҐТОН.—У конгресі виникла цікава боротьба між сенатом і палатою послів за те, який закон мається ухвалити про зиски з війни.

У вівторок комітет для військових справ у палаті послів постановив предложити повній палаті до ухвалення проект МекСвейна, котрий годиться з поглядами адміністрації в цій справі, а котрий пропонує досить поміркровану контролю промислів на воєнний час.

Зате в сенатськім комітеті для військових справ панує настрій за проект, котрий заводить дуже драстичну контролю над усіми зисками підприємств у часі війни. Цей законопроект, якби був ухвалений, заборонив би всі зиски корпорацій понад 6 процентів; приватні люди мали би платити такі приходові податки, що просто не було би в часі війни більшого особистого приходу, як 10,000 долярів на рік.

Сподіваються ухвалення менше крайнього проєкту палати послів.

Сенатський комітет почав рівночасно розслід над будовою кораблів.

ВОЄННІ ВИДАТКИ АМЕРИКИ НА НАСТУПНИЙ РІК.

ВАШИНҐТОН. — Як можна вносити з предложених тепер законопроєктів, американський уряд видасть на військові цілі у наступнім році, що почнеться 1-го червня, суму 800 міліонів долярів.

Конгрес іще не ухвалив буджету для департаменту буджет у сумі 341 міліонів долярів, котрий потребує лише підпису президента, щоби стати законом. Для не-військових цілей дістав цей департамент ухвалу на 60 міліонів долярів.

Конгрес ще не ухвалив буджету для департаменту фльоти; проєкт, що вдай буде ухвалений, пропонує дати йому 489 міліонів долярів, але військовий комітет може зменшити цей видаток до 475 міліонів.

Крім цих безпосередніх видатків на військові цілі є ще в інших преріжних законопроєктах постанови про видатки, які мають теж значіння для збройних сил держави.

ЗА ПРОТИВОЄННИЙ СТРАЙК.

НЮ ЙОРК. — Студенти американських колеґій і університетів підготовляють загальний студентський страйк проти війни. Має він відбутися 12-го квітня.

Д-р Н. Ботлер, президент Колюмбійського університету, виступив проти страйку, бо, мовляв, він не є добрим способом для поборювання війни. Краще було б, каже він, якби студенти зорганізували політичну кампанію проти усіх політиків, що попирають у якийнебудь спосіб війну.

ЗАБАГАТО ҐАЛЕРІЇ.

ВАШИНҐТОН. — На домагання сенатора Робинсона, провідника демократичної більшости в сенаті, президія палати казала очистити ґалерії палати з гостей, бо вони робили стільки галасу, що сенатори не чули своїх власних промов.

По годинній нараді без ґалерії сенатори прийшли до переконання, що їм перешкаджали не так дуже люди ґалерії, як вони самі своїми балачками, і ґалерії наново відчинено.

СТРАЙК У КОПАЛЬНЯХ ВУГЛЯ.

ПИТСБУРҐ (Па.). — Більше як тисяч майнерів вийшли дня 1-го квітня на страйк у долині Алеґені. Страйк не має попертя майнерської юнії, котра згодилася з власниками копалень про продовження контракту до 16-го червня.

Пояснюють його загальним невдоволенням майнерів з умовин праці, котрі не дають робітникам навіть стільки, щоб купити хліба для своїх родин.

КАМПАНІЯ УРЯДУ ПРОТИ СТРАЙКАРІВ.

ВИЛКС БАРЕ (Па.). — Стейтова поліція почала розганяти всякі збори страйкарів у цілій околиці, обнятій страйком майнерів.

Коло копальні Ванамі, що належить до підприємства Ґлен Алден Ковл Ко., прийшло до сутички між кількома сотнями пікет та стейтовою поліцією. Поліція побили палками кількох страйкарів, але не арештували нікого.

Про менші бійки доносять з Нантіковку.

ЦІКАВИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ ДИКТАТУРИ.

НЮ ЙОРК. — Едвард Ф. Гаскел відослав болгарському урядови „хрест горожанської заслуги", котрий болгарський король Борис Третій дав був у 1927-мім році його батькови, Едвардови Гаскелови, конґреґаціональному місіонареви, за його 40-літню працю в Болгарії.

Відсилаючи ордер, Гаскел написав, що він хоче в цей спосіб запротестувати проти військової фашистівської диктатури в Болгарії.

ЗАМІСЦЬ ДО АБІСИНІЇ ВІДДІЛ ІТАЛІЙСЬКИХ ВОЯКІВ УТІК ДО АВСТРІЇ.

З Інсбрука повідомляють, що через італійсько-австрійський кордон перейшов відділ італійських вояків до Австрії. Ці вояки є Німцями, яких змобілізував італійський уряд в Альто Адіже, щоб вислати їх до Африки. Одначе вояки воліли втекти до Австрії, ніж їхати до східньої Африки. Утікачі оповідають, що головний контингент італійських військ, яких висилає італійський уряд проти Абісинії, складається з Німців і Словінців. Тільки команду над тими вояками перебрали фашисти. Втеча італійських дезертирів завдала чимало клопоту австрійській владі, бо дезертири це колишні Тирольці і населення Австрії ставиться до них з великою симпатією. Тому, що в останніх місяцях відносини між Італією і Німеччиною дуже холодні, почалася агітація за прилучення німецького Тиролю до Австрії чи пак до Німеччини. Одначе Австрія є в тісному політичному союзі з Італією і не хоче за ніщо в світі стягнути на себе підозріння, буцімто переховує в себе дезертирів. Місцева влада в Інсбруку жде на вказівки з Відня. Знову центральний уряд жде нетерпеливо на поворот канцлера Шушніґа з Лондону.

БЕЗРОБІТНИЙ ЗАХОПИВ ЛЬОКОМОТИВУ.

У Франції коло Ліль безробітний Арман Льонг сів на льокомотиву й хотів нею поїхати до Парижа, щоб знайти собі там роботу. На щастя це вспе завважив залізничий урядник. Він вспів іще вскочити на ту льокомотиву і задержати її. За кілька хвилин цим самим шляхом, що ним мала їхати згадана льокомотива, надїхав особовий поїзд. Катастрофа була би неминуча.

ТРАҐІЧНА ПОДІЯ БІЛЯ ГРОДНА.

20-літний Александер Міцкевич, їдучи возом зі своєю нареченою Фелїцією Тарасевич, натрапив на ріці Свитлощі на міст, який заляла вода, що прибула на пів метра високо. Довкола шуміли ґрізні хвилі розбурханої ріки. Всеж таки обоє молоді рішили дістатися на другий беріг. Коли віз знайшовся на середині моста, хвилі вхопили віз з конем і скинули в глибінь. Даремні були зусилля молодих людей ратуватися. Вони пішли з водою, а людям удалось виловити тільки частини воза з конем.

ФАЛЬШИВИЙ АДВОКАТ.

У Варшаві арештовано Яна Домбровського, що подавав себе за кандидата адвокатури і вів адвокатську канцелярію, хоч не мав до цього ніяких кваліфікацій. У часі ревізії знайшли у нього сфальшоване матуральне свідоцтво і фальшивий відпис диплому з укінчення правничого виділу у краківському університеті. Знайдено при цьому спис клієнтів фальшивого адвоката, що повірили йому ведення своїх справ. Тимчасом устійнено, що Домбровський скінчив ледви 5 гімназийних кляс! До здемаскування Домбровського причинилася його жінка. Вони пібралися тому рік, за її гроші він отворив канцелярію, а за кілька місяців її покинув.

КОНТРРЕВОЛЮЦІЙНІ ІДЕЇ В БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ШКОЛАХ.

Московська „Правда" бє у дзвін на тривогу з приводу проникання до шкіл контрреволюційних ідей. Ворожа кляса — пише „Правда" — повела боротьбу за душу молодого покоління і може почванитися вже великими успіхами. Контрреволюційними ідеями захопились уже не тільки студенти вищих шкіл, але також учителі, яких виховують у спеціяльних виховних заведеннях.

Троцкізм і велико-російський шовінізм загніздилися головно в Казані, Нижнім Новгороді, Тамбові, Оренбургу, Орлі, Києві, Луганську, в московським інституті ім. Бубнова і т. д.

„Правда" пише, що 25 міліонів шкільної молоді в початкових і середніх школах наражені на вплив контрреволюційних гасел.

ВОДНІ РОБОТИ В КРАЮ.

Програма водних робіт у Галичині, на які призначено 50 мл. зл., вже устійнена. Роботи, що розпічнуться вже в травні ц. р., обіймають реґуляцію й обвалування рік у західній і середущій частині краю. Крім Висли мають бути урегульовані ріки Сола, Скава, Раба, Дунаєць, Бяла, Вислок, Сян і доріча Сяну. На Дунайці проєктується будова водної електрівні. Отже про ріки східньої Галичини забули, хоч багато з них домагається реґуляції, як про це переконуємося кожного літа. Роботи розложені на два роки і цього року мають зужиткувати 25 міл. зл. Скористає з них населення краківського воєвідства, при чому оживиться трохи промисл, головно каменоломи і фабрики цементу.

МАШИНА-МОЗОК.

У манчестерському університеті вибудували рахівничу машину, що заслужила на назву „Сталевого мізку". Вона рішає без помилки математичні вправи, на які треба кілька годин праці. Нпр., коли подати швидкість стрільна, яке вилітає з дула гармати і кут нахилу — машина відповість, яка позиція цього стрільна у просторі в даний момент, його швидкість, зменшену супротивом повітря й означить віддаль, де вона впаде. Цей „робот" інтеґрує диференціяльні рівнання, виражає складні цифри на підставі формул механіки та фізики, тощо.

ВБИВСТВО В ЛИСИНИЧАХ.

Дня 1-го березня вечором невідомі люди вдерлися до газдового в Лисиничах, 48-літнього Якова Вагнера, і залізними прутами завдали йому шість ударів в голову, з приводу чого наступило заломання черепу. Вбивники втекли. Ратункове поготівля зі Львова перевезло Вагнера до загального шпиталю. Ведуть слідство в тій справі.

ПРИМУС ШИРИТИ ПИЯНСТВО.

Щоб державний скарб мав більші доходи, в румунському міністерстві фінансів обмірковують плян зобовязати продавців алькогольних напитків до продажі означеної наименшої скількости спірту.

ЗАЛЮБЛЕНА УРЯДНИЦЯ ПОМАГАЛА КРАСТИ ГРОШІ З П. К. О.

У Варшаві проголосили присуд у справі аферистів, що намагались обманути П. К. О. сфальшованими переказами і вимантити 60.000 зл. Головного фальшівника, Вікляка, засудили на 4 роки вязниці, його помічника, Ґрабського, на 3 роки, а бувшу урядницю П. К. О., Ястшембську, що влекшувала махінації аферистам, засудили на $1\frac{1}{2}$ року вязниці з припиненням кари. Суд прийшов до переконання, що її втягнув до справи один з обманців та що вона помагала йому, бо була в ньому залюблена.

СЛІДАМИ ПОЛЬСЬКОЇ ПОЛІЦІЇ.

У містечку Крайові (Буковина) вбито в таємничий спосіб стару, багату панну Шербанеску. Поліція арештувала трох осібняків, що під допитами поліції признались до вбивства. Все було б у порядку, якби не якийсь четар Адріян Петреску, що внаслідок викидів совісти признався, що то він убив і знасилував Марію Шербанеску. Дуже неприємна історія для поліції, бо тепер виходить на верх, яких способів уживала поліція, щоб арештовані признавалися до вбивства. От що оповідає робітник Наіса, що його арештовано, підозріваючи в убивстві: „Від години 12-тої до 3-тої в ночі бито мене воловою жилою, потім взяли мені руки й ноги, всунули бук між коліна й так я вісів як мяч у повітрі. Голову завинули мені в якусь шматку й били по голих підошвах. Та коли я й по трох годинах мук не признався до вбивства, поставлено мене на залізну плиту, під яку покладено миску з горячим вуглям. Я зімлів, а коли прийшов до себе, сказали мені, що я признався до вини". Усі три арештовані, яких пущено на волю, жадають відшкодування від держави по пів міліона левів.

ЩО ШВЕДСЬКИЙ УЧЕНИЙ ПРИНІС ІЗ БІРМИ.

Шведський професор Маляйс вернувся з жінкою до Швеції з подорожі по Бірмі, де збирав ріжні роди комах і ростин. Відважні шведські подорожні відвідали околиці, де ще досі не ступила була нога білої людини. Стрінули там племена, яких члени знаменити стрільці. Вони стріляли до експедиції, а вкінці сміялися та на знак мира показали величезного мотиля. Британська влада перестерігала професора Маляйса, щоб не йшов у ті околиці, та він не послухав і привіз до Швеції багато водноземних звірят і ростин зовсім невідомих сотворінь.

ЗА МАХІНАЦІЇ ЧЕКАМИ І ВЕКСЛЯМИ.

У Варшаві скінчилася розправа проти адвоката Липацевича і тов., обвинуваченних за ріжні махінації чеками і векслями. Обвинувачений Брон. Міхальський, вітчим Липацевича, що представлявся нераз як брат міністра справедливости Міхаловського, засуджений на 3 і пів року вязниці. Таку саму кару дістав обв. Лапщинський і обв. Фітас. Липацевич дістав 3 роки вязниці, а обв. Влодаркевич рік. Липацевич тратить також право вести адвокатську канцелярію.

КОМУНІСТИ ПРО ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ ФРОНТ ПРОТИ СОВЄТІВ

ЛОДЗЬ (Польща).—„Цо Далєй", орган троцьківського відламку комуністів у Лодзі, помістив обємисту статтю А. Ліпського п. з. „В українській квестії". В тій статті автор твердить, що „українське питання набирає особливого значіння не тільки тому, що в межах польської держави є біля 6 міліонів Українців, і то на теренах, на яких вони творять абсолютну більшість, але й тому, що в Чехословаччині (Закарпаття) і в Румунії (Буковина), а перші за все в СССР, де українська република творить один з найповажніших стовпів робітничої держави, маємо великі українські скупчення".

Далі пише він, що „кождий агресивний плян у відношенню до СССР мусить зачепити за українську справу". А ще далі стверджує, що на українських землях під Польщею і на іміграції повстав один спільний всеукраїнський фронт, який змагає до війни з СССР і до відірвання советської України. А як причину цього подає те:

„Українські націоналісти ріжного покрою не полінувалися використати злочинну політику Постишева, Затонського, Балицького на терені советської України. День у день били в дзвін на тривогу на тему „московського імперіялізму червоних царів" і т. д. Сталінська політика (голод на Україні в 1930 р., примусова колективізація, бюрократизація режиму, бюрократичні чистки і т. д.) давала досить смачного жиру. Самогубство найпопулярнішого українського діяча, Скрипника, доповнило мірку. В Галичині й на Волині маси симпатиків, а навіть членів партії обняла констернація й цілковита дезорієнтація. А коли додамо останні масові арешти і розстріли, вже не при допомозі судів, але „ударним порядком", то стане зрозумілим, чому в Галичині міг повстати одноцільний національний фронт під гаслом інтервенції проти СССР".

І ВАРШАВСЬКА КОНФЕРЕНЦІЯ НЕ ДАСТЬ ПОЗИТИВНИХ НАСЛІДКІВ.

ВАРШАВА (Польща). — Розмови британського дипломатичного висланника Ідена з Пілсудським і представниками польського уряду представляють назагал так, що вони цікаві хіба з психольоґічного боку, бо з практичного не доведуть до нічого. Але формально виглядає, що ніби Англія і Польща приятелі та йдуть одним шляхом.

ОРИҐІНАЛЬНА МАНІФЕСТАЦІЯ ПРОТИ КАРИ СМЕРТИ.

ЛОНДОН. — У часі, коли вішали підофіцира Лїонарда А. Бриґстока за те, що вбив свого товариша, міліонерка пані Вайолет ван дер Елст диригувала зі свого коштовного автомобілю, що стояв на вулиці, пропаґандивну акцію, звернену проти кари смерти. В той час літали над Лондоном її три літаки з довжезними биндами, на яких було виписано „Геть із карою смерти". Заразом із голосників, які везено на численних троках, розносився спів гимну „Стійте при мені", а 50 чоловіків з бородами носили образи з жінкою, що стоїть на шафоті.

Пані Елст, років 50, є вдовою по голяндським фабриканті пасти до голення. Сама вона має три великі бизнеси і мешкає в одній з найбогатших палат. Веде вже довгий час кампанію проти засудів смерти. Для цеї пропаганди удержує три банди, три величезні голосники і багато приватних автомобілів для агітації.

НЕ НАДІЯТИСЯ ЧУДЕС.

РИМ. — Премієр Мусоліні каже, що не треба думати, що підчас конференції яка відбудеться в Стрезі між Італією, Францією й Англією, прийде до якихсь епохальних рішень, бо вже добре буде якщо ті держави знайдуть спільну мову хоч на випадок тільки деяких подій.

НІМЦІ МОЖУТЬ УЖЕ СТАВИТИ ОПІР.

МІНХЕН (Німеччина).—Рудольф Гес, націстичний міністер без теки, є того переконання, що Франція й інші держави числяться тепер з Німеччиною тільки тому, що знають, що вона вже може ставити їм збройний опір.

ПРОДУКУЮТЬ ГАРМАТИ, АЛЕ Є ЗА МИР.

ЛОНДОН. — Генерал сер Герберт Лоренс, голова Вікерс Лімітед, найбільшої сталевої компанії, що продукує все, що потрібне в тім роді для збросння, заявив на зборах шеровців, що війна принесла компанії більше шкоди ніж зиску. Заразом накинувся він на дохоження, які поробив американський сенат у справі збросння. Казав, що ті дохоження принесли більше шкоди ніж добра, бо були оперті на фальшивих і неточних інформаціях.

ЛЯВАЛЬ ВИБИРАЄТЬСЯ ДО ВАРШАВИ.

ПАРИЖ. — Французький міністер заграничних справ, Ляваль, дістав запрошення відвідати Польщу. Він готов теж відвідати Берлін, якщо його туди запросять. Поїздка матиме на цілі розслідити, до чого властиво договорився британський дипльомат Іден у Берліні й Варшаві.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НЕ ТУДИ ШЛЯХ ДО ВОЛІ!

Польська преса в Америці, а навіть американська, подала недавно за Польською Агенцією Телеграфічною вісти про виступи д-ра Степана Барана проти терористичної акції, веденої під фірмою Організації Українських Націоналістів. А ось „Діло" з 14-го березня приносить нову статтю того самого визначного діяча з табору УНДО, в якій він знову звертає увагу заокеанської іміграції, щоб вона не підпирала грошево акції О.У.Н. Між іншим читаємо в ній ось таке:

„З патріотизму і з охоти допомогти у здійсненні нашого державного ідеалу — не знаючи при цьому майже зовсім правдивих відносин у старому краю — жертводавці дають на ціль, що у своїй ідеальній послідовності якраз віддалює від здійснення наш державний ідеал. Акція підпілля ОУН може знову спровокувати катастрофу, подібну, або ще й грізнішу, як спровокувала її в осени 1930 р. у виді т. зв. пацифікації. Акція ОУН за океаном може скінчитися болючим рахунком наших установ і жертвами наших діячів у Галичині, чи може на Волині, а до цього не сміє прикласти своєї руки наша заокеанська еміграція. Чейже там знайдуться люди, що схотять і зуміють розяснити нашому заокеанському громадянству, що воно не повинно і не сміє допомагати деструктивній і руїнницькій роботі у старому краї і спричинити нові необчислимі загрози для нашого тутешнього національного збірного життя".

Ось так ми точно передали те, що д-р С. Баран хотів передати заокеанській іміграції, а що ми й без цього писання знали, бо старий край нам не чужий, ні не чужі нам настрої в краю. Сотки листів, що нам їх надсилають з ріжних сіл з рідного краю, дають нам ясний образ того, що діється в душі наших селянських мас. Тільки зміст тих листів є цілком інший від змісту статті д-ра Барана. І дух, який повіває з тих листів із сіл, є теж інший від духа д-ра Барана і йому подібних.

Якщоб д-р Баран писав нам, що революційна підготовка наших мас потрібна, але йде слабим ходом, що вона не є як слід зорганізована, не добре нами контрольована, що в ній є багато недостач, що забагато наших людей іде до тюрми, та що треба іміграції, яка підпирає ту справу, вглянути, щоб такі недостачі були усунені, — то ми порозуміли б д-ра Барана.

Але як він виступає проти революційної акції, бо боїться нової пацифікації, нових жертв з боку наших установ і осіб і нової шкоди — то це є відступ з позиції, яку заняв наш нарід 1-го листопада 1918 р. З таким відступом не можна погодитися, якщо хочемо стати вільним і державним народом.

ПОЗІР! ЗБІРКА!

Під таким наголовком поміщено в старокраєвім часописі „Новий Час" з дня 14-го березня б. р. голос комбатанта М. Вербицького, бувшого старшини Української Галицької Армії (У.Г.А.). Склалося так, що голос цей появися саме в річницю того злощасного дня, в якім Рада Амбасадорів тому 12 років признала Галичину Польщі.

Голос цей піднесено у звязку з дискусією, яка ведеться в краю на тему потреби організації всіх наших творчих сил, а в першу чергу бувших вояків У.Г.А. М. Вербицький підносить такі думки:

„Нашому поколінню припала була почесна роля бути „лицарями абсурду", а це не часто повторюється. А хоч ми не змогли закріпити здобуті волі й державної незалежности, та кровю серця й кістками наших товаришів проклали шлях до Ідеалу. **За наш труд і саможертву нам заплачено щедро: ми мали щастя бути жовнірами Української Держави!** Багато наших товаришів полягли в тому переконанню, що створена їхніми руками держава остоїться, як скала серед ворожої бурі й напору. Нам це щастя не судилося. Ми бачили упадок держави, ми пережили розгром її армії. Але ми не звихнулися і не заломались рук в одчаю. В сірі маси „цивілів" ми вернулися без лаврів на чолі, але з вірою в серці й дисципліною в крові.

„Поважна частина нинішніх наших активних та чільних одиниць, це бувші військові. Без огляду на те, в якій ділянці і в якому характері вони працюють, курмує ними ідея дисципліни і вірної служби святій справі. Але подавляюча більшість бувших військових У. Г. А. порозкидана по цілому краю, а то й світу — марнувалася в боротьбі за само існування, веде життя самопас, незорганізовано. Багато наших бувших товаришів примирає з голоду, без праці й без змоги заробітку.

„А яку почесну й пієтизмом осяяну ролю могла би відіграти у громадянстві власне така українська комбатантська організація. Є вправді у Львові та інших містах товариські клюби бувших військових, т. зв. „Молода Громада", до котрих належать переважно самі бувші старшини, алеж не є це загальна організація з новою програмою і справді комбатантською ідеольогією.

„А коли бувші військові державних народів давним-давно зорганізували й проводять великими й малими справами своїх народів, то тимбільше повинні ми зберегти й розбудувати ті моральні цінности, що їх криє в собі кожне, хочби сіре й незамітне комбатантське серце.

„Кадри бувших членів У.Г.А. ріднуть з року на рік. Про деяких з бувших товаришів довідуємося з часописів, але про більшість ані ми, бувші військові, ані наше громадянство нічого не знає.

„А якби то було приємно від часу до часу уладити зїзд, дістати в руки й перечитати якийсь комунікат, якийсь звіт, або й приказ — саме від такої комбатантської організації.

„Перед нами ціла низка завдань, безпереєжна праці. Як легко вона-б ішла вперед, якими успіхами вона моглаб увінчатися, колиб була організована, і то на плятформі військового послуху й дисципліни. Так званий „громадянський обовязок" це одно, а військова дисципліна й послух це зовсім що інше. Громадянин „повинен", а військовий мусить! Така ріжниця між нами, бувшими військовими й „цивілями".

„В звязку з повстанням такої організації бувших військових можна сподіватися, що й кооп. „Червона Калина" моглаб видобути цікавого матеріялу, який нині затирається в памяті або марнується в ніякому невідомих записках, а для нашої історії, для нашої традиції представляє неоцінену вартість. Тоді здобуття фондів для видавництв „Червоної Калини" не натрапляло би на такі труднощі, як сьогодні. Сказано — приказ і фонди на таке діло мусять бути!

„Кождий український жовнір, що остався в живих, цеж шматок нашої історії, свідок недавнього минулого, живий документ! Осмілити його чи примусити його заговорити може тільки така братська, комбатантська організація.

„Час минає скоро. Перед нами 20-ліття повстання Української Народньої Републики та Української Армії. До того часу слід би приготовитися не тільки з програмою свята, але й мати за собою якусь творчу працю. Тому повстання комбатантської організації є актуальне і з того огляду. Ініціятиву повинні взяти на себе старшини й стрільці, що живуть у Львові; решту роботи виконають комбатанти, розсипані по краю.

„Насамперед слід би приготовити статут, а дальше перевести реєстрацію всіх живучих бувших військових У.Г.А. як у краю так і за границею. Українська преса напевно не відмовить помочі.

„З нагоди такої реєстрації булоб доцільним, щоб кожний член У. Г. А. подав усі свої особисті дати й дані, а також пережиття свої і своєї частини чи частин, при яких служив увесь час. Рівночасно булоб бажанням, щоб кожний стрілець чи старшина подав, крім особистих дат, також назвища всіх старших, підстаршин і стрільців, живучих і померших, що так чи інакше заціліли в його споминах.

„В цей спосіб можна буде зібрати матеріял для повної і всесторонньої „Історії У.Г.А."

„Не сумніваюся, що кожний нині живучий член УГА свою службу при ній уважає й буде уважати до смерти за найдорожчий спомин, за найкращі хвилини свого життя. О так! Було колись в Україні...

„Але не нам упадати духом, не нам, бувшим жовнірам УГА. Дорогою організації — обєднімо себе в одну братську громаду, пригадаймо собі минуле, а певно краще, ніж цивілі, уложимо й виконаємо програму праці для майбутньої нашої нації. Товариші зброї — Позір! Збірка!"

„НІКАК НАС НЕ ПАЙМАЄТЕ"

Як доносить англійський кореспондент з Москви (Daily Telegraph, March 15, 1935), московський комісар заграничних справ, М. Літвінов, у своїй розмові з японськими кореспондентами висловив в імені уряду деякі гадки, що можуть мати далекойдучі наслідки в напрямі успокоєння відносин на Далекому Сході. Він сказав, що Совети склонні погодитися на демілітаризацію прикордонної смуги біля Манчука, забираючи звідтам навіть свої повітроплавні бази, наскільки Японія згодиться заключити з Советами пакт ненападу. Свою заяву М. Літвінов закінчив „приятельським" замітом, що совєтський Союз з Японією ніколи не воював і він надіється, що ніколи воювати не буде.

Ось чим закінчуються бундючні фрази Молотова і Кагановича, Ворошилова і Тухачевского, та загалом ціла „геніяльна" політика Сталіна! Не звважаючи на „стопроцентово успішні" пятилітки, „гігантичні" осяги в узброєнні і механізації армії, „монстррозбудови" повітряної фльоти, Совети уступають Японії без боротьби все те, що Японці думали щойно здобувати війною. Безперечно, серед таких відносин між ССРР і Японією ніколи не може прийти до війни, бо опір може ставити тільки сильний противник.

Коли українська армія в 1919 році йшла походом на Київ, її частини нераз тижнями не могли натрапити на большевиків. Переходячи через ліси, вони нераз на надлуплених деревах знаходили напис: „Нікак нас не паймаєте!"

Точнісько таку політику ведуть нині большевицькі диктатори у відношенні до своїх ворогів: „Нікак нас не паймаєте!"

Причиною їх труслиової політики є це, що Совети у свойому нутрі є безнадійно слабі. Смерть Кірова, а потім сотні без суду вимордуваних у темницях чрезвичайки людей розкрили московсько-большевицького трупа. Посторонні глядачі, і то навіть такі, які колись прихильно відносились до большевицького експерименту, почали на сторінках чужої преси розкривати цю хворобу Совєтів, і з їх описів можна собі вибороти ось такий образ:

Два чинники складаються нині на велику слабість Росії. Першим є розкол у самій комуністичній партії, в якій змагаються дві струї: націоналістично-московська й імперіялістично-російська.

Трагедією Росії, яка неминучо веде її до упадку, є це, що тих двох струй не можна нині ніяк погодити та витворити з них якусь одну спільну синтезу. Імперіялістична струя, якої складовою частиною є III. Інтернаціонал, прямує далі до того, щоб свою владу поширити на інші народи, або бодай за всяку ціну задержати її над тими, яких має сьогодня. До цеї струї належить Сталін і його окруження, яке в більшости складається з ріжних інтернаціональних авантурників. Треба зазначити, що у спадку цю політику Сталін дістав по Троцькому, Каменеву, Зіновеву й інших, яких він наперед здавив, а потім сам пішов їх слідами, щоб ратувати власну шкіру.

Друга струя, хоч за своєю соціяльною програмою є теж комуністичною, виходить виключно з національних, чи точніше: з націоналістичних інтересів московського народу. Ця струя твердить, що добро московського народу повинно стояти на першому місці; а під цим „добром" не конче треба вважати зовнішні границі Росії. В першій мірі треба вважати на добробут самих Москвичів. Коли імперіялізм, себто панування над іншими народами, забирає стільки матерної енергії, що це відкликає відемний ефект на корінному добробуті, то такий імперіялізм є непоплатний і тим самим шкідливий.

Якраз таким непоплатним імперіялізмом є нинішний большевицький імперіялізм, який з одного боку висилює край з грубих капіталів, що йдуть на заграничну пропаганду, а з другого боку провокує спротив серед поневолених народів, що знову з черги держить цілий край у стані нервозної горячки та змушує московський материк на нові жертви у формі надмірних мілітарних зброєнь.

Ці дві струї завзято змагаються з собою, а їх боротьбу на хвилю розкрила була смерть Кірова.

Другим чинником слабости Росії є завзятий опір поневолених народів, в першій мірі України, яка ненавидить большевизм, духово не має з ним нічого спільного та всіми силами старається увільнитись від нього. Очевидно, що перший і другий чинник є з собою тісно звязані, бо колиб не опір поневолених народів, то московський імперіялізм став би „поплатнішим", а це з черги притупилоб, або й зовсім зліквідувалоб, боротьбу тих двох суто московських струй.

Українці й інші поневолені народи мають ту перевагу над Москвою, що коли сили останньої є розколені і цей розкол чимраз більше зростає, то поневолених народів вяже ненависть до Москви і вони зеднуються чимраз більше в одно збите національне тіло.

Змагання цих внутрішніх струй є причиною безнадійної слабости Росії. Вони є також причиною, що хоч Совети на цілий світ горлають про свої „соціялістичні досягнення", про „боєву здатність" червоної армії, то в дійсности перед нападом Японців на деревах Далекого Сходу вписують: „Нікак нас не паймаєте!" Така політика справді на малу хвилю відвертає небезпеку з боку зовнішнього ворога, зате компромітує даний режим в очах власних горожан, доказує його нездарність та приспішує його упадок.

Е. Л.

В. Будзиновський.

ПОМІЧ МЕДВЕДЯ

(Історичне оповідання).

(7)

— Се я хотів промовчати. Та коли вже зачав і ти напираєш, скажу й те. Інакше ти може гадав би, що я клуню підпалив, коли в ній спав якийсь мандрівник. А може й таке ти погадав би, що я кого вбив і затягнув до клуні!?

— Я так не погадаю. Та погадає так неодин, що вас не знає.

— То було так: Щоби жінка мусіла увірити в мою смерть, я в ночи пішов на татарське кладовище. Тому яких пятнацять років у нас побили багато Татар. Їх поховали окремо за селом. Могили вже були дуже незначні. Деякі позападалися...

— Вже вгадую! Ви викопали кости Татарина, занесли до клуні, поклали на солому разом з вашими чобітьми і підпалили.

Ось бачиш, як то було.

— Ніхто не побачив, що на татарськім кладовищу розрита могила? Нікому не прийшло на гадку, що до клуні замандрували татарські кости? Дусик, ваш сусід казав, що то не могли бути ваші кости, а з чоловіка меншого, ніж ви.

— Бо я коло могили розстелив плахту і на неї викидав глину, відоймивши спершу обережно мураву. Виймивши кости, я з плахти зсипав у яму глину і накрив назад муравою. Хіба би лицем приляг до землі, щоби побачив, що там хтось порпав!

Гранчак вже знав, що його кортіло знати. Далі їхали вже не багато балакаючи. Два дні їхали без ніякої цікавої пригоди. І третій день зачався гарно. Хоч осінь, день був дуже горячий. В полудне розшалілася буря, пішла велика злива. На щастя, перед самим хмароломом вони добили до невеличкої оселі Запорожців, де їх разом з кіньми і з медведем умістили в просторій шопі. В тій шопі вони лишилися й на ніч, хоч Запорожці, котрі знали Ставського, просили його до хати. Та придивившися людям, що до шопи також схоронилися перед бурею, Ставський сказав:

— Мені дехто з того товариства не подобається. Мого медведя годі ввести до шопи, щоби пильнував моїх коней, бо полошаться, непривичні до медведя коні тих людей, що вже є в шопі. Ми оба мусимо ночувати з нашими кіньми.

В шопі вже було шестеро. Були два Татари, що виміняні вертались з козацької неволі. Були два міщани, що їхали до ногайської орди викупити з неволі своїх синів. Ще були два Ляхи, будьтоби купці. Звідки приїхали і в котру сторону їдуть, не казали. Ставський любив судити людей по їх очах. Очи тих двох Ляхів не подобалися йому.

Медведя Ставський лишив під шопою. Він ляг перед порогом, так як що вечора лягав дома. Сам Ставський пішов до шопи і ляг на сіні, недалеко своїх коней.

Ледви стало світати, Ставський розбудив один Татарин і каже:

— Нам пора в дорогу, та твій медвідь не хоче випустити нас.

— Бо він так навчений. Нікого не випустить і нікого не впустить.

— Ходи і відтягни його!

— Ви вже йдете? — спитав Ставський, витягаючися і позіхаючи. — До сходу сонця ще далеко.

— Ти маєш коня, то тобі ще пора. Можеш обернутися на другий бік і далі спати. Ми не маємо коней...

Ставський встав, випустив Татарів і ляг назад. Він і так не квапився, бо потрибав, що оба Ляхи може схочуть з ним їхати. Він хотів мати їх якнайдалі від себе. Рішився їхати далі аж вони відідуть.

Незабаром повставали оба Ляхи і оба міщани. Ставський лежав далі. З вдоволенням бачив, що Ляхи кульбачили свої коні. Окульбачили, та не зараз відїхали. Перед шопою розклали огонь і стали варити кашу. Очевидно, медвідь і їх не хотів випустити з шопи. Випустив аж коли на порозі появився його пан і медвідь побачив, що він не спиняє тих, що хочуть вийти.

Оба міщани поснідали в шопі. Зїли по шматкови мяса й сала, окульбачили свої коні і зараз відїхали. Ставський припадково глянув тоді на Ляхів. Вони оба зглянулися, в хвилі, коли міщани сідали на коні. Відко було, що їх се втішило. Хоч вже поснідали, вони своїх коней з шопи ще не виводили. Вивели аж за пів години і почвалали тропою міщан, попри котру ішла також тропа обох Татарів.

— Ми поїдемо аж за які дві години, — сказав Ставський до Гранчака. — Хочу, щоби між нами і тими Ляхами була якнайбільша віддаль. Варім кашу!

До грани, яку полишили Ляхи, Гранчак докинув ріща і роздув огонь. На огни поставив казанчика, налив води і насипав каші. Робив се поволі, бо до виїзду мали ще дві години часу. Зїли. позакурювали люльки, ще хвилю посиділи і стали кульбачити коні. Коли вже пустилися в дорогу, Ставський промовив:

— Зачинаю жалувати, що ми не поїхали з міщанами, або зараз за тими Ляхами. Мені з гадки не сходить той погляд і те вдоволення, яким оба Ляхи прощали відізд міщан. Вони чули, що міщани везуть Татарам окуп. Чи Ляхи не злакомилися на сей окуп? Міщани казали, що переночують у Кручині, де постійно стоїть більша запорозька бекета. Ляхи виїхали так, що як поїдуть чвалом, то міщан переймуть у половині дороги до тої бекети.

— Як наші коні пустимо чвалом, то може здоженемо їх ще заки Ляхи переймуть міщан.

— Гайда! Медвідь не годен так довго гнати скоро, та він піде за нашою тропою і знайде нас.

Оба помчалися чвалом. Тропа була виразна, бо ішла зеленим степом. Не лиш не підвелася ще трава побита парою татарських ніг і копитами чотирох коней. Тропу показувала ще темна смуга, бо коли увесь степ ще покритий був росою, що іскрилася до сходящого сонця, то туди, куди ніні пройшли люди і коні, їх ноги стріпали росу з трави.

Тропа показувала, що Ляхи їхали скоріше, як міщани і що відстань між ними меншала.

— Ми готові не наздігнати їх! — сказав Ставський по трох годинах скаженої їзди.

— Бодай на хвилю мушу звільнити, щоби мій кінь троха висапався.

Хвилю їхали клусом і знов пустилися чвалом. Знов пройшла година, друга.

— Коли ми ще не наздігнали їх, то міщани може мають ліпші коні, як то можна було судити по їх вигляді, — сказав Гранчак. — Може Ляхи не наздігнали їх, і вони вратувалися? Може вони вже в Кручині? Сеж вже недалеко.

— Дав би Бог, щоби вже були там!

Перед ними виринули кущі. Тропа виминала їх наліво. І козаки, спинивши троха коні, взяли у ліву руку, щоби ті кущі виминути. Кінь Ставського котрий їхав попереду, чогось жахнувся і відскочив у бік. Причина зараз виявилася. В траві лежали залляті кровю трупи обох міщан. Козаки позіскакували з коней, щоби провірити, чи в них є ще які сліди життя. Показалося, що оба вже небіжчики. Придивившися ранам, Ставський сказав:

— Не збагну, чому ті Ляхи вислали їх на той світ ножами? Воним мали рушниці і пістолі. Чейже лекше когось підійти і вбити з рушниці кулею, як пробиваючи ножем груди, а хоч би й крадьки ззаду плечі.

— Може опришки потерпали, що хтось готов почути їх стріли?

— Тут, в степу? Довкола, як далеко оком глянеш, нема одної деревини і крім отсеї купи кущів, ні одного куща! На щось їм се було потрібне.

(Далі буде).

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

І. М., Рочестер, Н. И. — Не можна писати про збірку на читальню, а потім розписуватися про цілком іншу справу, себто збірку на У. Р. Дім у Львові. Це дві окремі справи. **Вц.**

НА БІЖУЧІ ТЕМИ.

ПЕРЕПІЙ І ПЕРЕЇД.

На одному лікарському конгресі в Ню Йорку виступив д-р Ралф Бейкер з голосною осторогою до людей, що відбилася широким відгомоном по всіх газетах.

Говорив він, як він назвав, про найбільшу хибу людей, а цею хибою є, на його думку, переїд. Казав він, що тіло може зужити лише стільки поживи, скільки треба на зріст, на обміну матерії й обміну енергії. Все, що тіло дістає понад це — зайвина, а всяка зайвина, каже він, отрута. Отрута їжею таксамо шкідлива, як отрута напитком.

Справа отроєння не така маловажна, як нам може видаватися, каже д-р Бейкер. Через перепій та переїд одні з нас ідуть до вязниці, а інші до шпиталю.

Це відай вистарчає, щоб звернути нашу увагу на справу переїду. Чи треба аж кричати гістерично, що це найбільша хиба людей? Чи не вистарчить знати, що через переїд можна дістатися до шпиталю або до вязниці, щоб застановитися над цією справою?

ЯК ОМИНУТТИ ПЕРЕЇД?

Коли справа переїду така важна, то, відомо, нас зараз буде цікавити питання, як від переїду встерегтися.

Говорення д-ра Бейкера про тюрми й шпиталі та про переїд як про найтяжчу хибу людини показувалоб, що він хотів би нам сказати моральну проповідь проти переїду. Він навіть і каже: переїд треба морально таксамо осуджувати, як перепій.

Це гарно. Тільки чи не знає Д-р Бейкер, скільки помагало проповідування проти перепою?

НЕ КАРАТИ МЕЧ, А РУКУ.

На тому самому конґресі інший лікар, д-р Дик, говорив про лікування думки, котру можна примінити якраз до лікування переїду. Він казав, що всяке лікування має лікувати причини недуги, а не тільки признаки, чи прояви. Як сказав: треба лікувати хорий організм, а не недугу.

Отже лікувати переїд не так легко, як нам здається. Не вилікується людини зараз, наговоривши їй про страшні наслідки переїду, пострашивши її арештом чи шпиталем та найстрашнішою хибою. Треба шукати причини, чому людина переїдається, й усунути цю причину, що людину до переїду доводить.

ДО ЖЕРЕЛА ЗВИЧКИ.

Самей д-р Бейкер дав нам деякий причинок до зрозуміння цієї хиби, коли він каже, що як перепій так і переїд має своє жерело у викривлених апетитах.

Тай це лиш один крок до розвязки питання. Не сказано тут ще, як саме викривляється в людини апетит так, що вона хоче перепиватися, чи переїдатися. Припускаємо, що це десь діється в молодости, але де й коли треба на дитину вважати, щоби вона не набралася цього звичаю, не сказано.

Правда, серед кризи це питання широким масам не дуже цікаве, бо переїд їм не грозить, але всякому цікаво знати дещо більше про повстання звичок у людей та про повстання викривлених бажань перепиватися чи переїдатися.

Синок: Тату, я дуже хотів би бути підбігуновим дослідником.

Батько: О, то дуже гарно!

Синок: То дай мені гроші, хай собі куплю морозиво (айскрій), щоб я привик до студени.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З діяльности Центрального Комітету Українських Національних Товариств.

В четвер, дня 28-го березня б. р., Народньому Домі в Ню Йорку явилися делегати 9-тьох українських національних товариств із 13 членами, щоб приняти до відома звіт з діяльности Центрального Комітету, як осередньої організації нюйорського громадянства. Більшість товариств не прислала делеґатів. Зібрання властиво було продовженням нарад з 17-го січня, коли то зложено фінансовий і рекордовий звіт з діяльности Центрального Комітету. Головою Комітету був гром. Андрій Борак. Він зясував брак заінтересування товариств тими ділами, що їх мусів вести Центральний Комітет, а це привело до повного знеохочення голови до дальшого проводу. Це було йому тим важче, що після смерти секретаря рекордового, І. Тураша, вся праця впала на плечі його і фін. секретаря, Ів. Галичина.

З дискусії вийшло загальне домагання оживити за всяку ціну діяльність Центрального Комітету через притягнення нових людей до праці. В дискусії брали участь: Іван Галичин, Ілля Гузар, М. Боднар, М. Радик, Іван Жовнір, П. Сокальчук, М. Близнак і інші. Як у дискусії так і після неї подавано найріжнородніші думки і пляни оживлення центральної орґанізації. Поданий д-ром С. Демидчуком проєкт перебудови Центрального Комітету на чартероване товариство з членами особовими перепав і скруктура осталась давня. Щоб не допустити до дальшаго занепаду, піднялися спроби оживлення діяльности Комітету за плянами, висловленими на зібранні такими громадянами, що їх вибрано до нового уряду: Михайло Радик, як голова; С. Демидчук, як рекорд. секретар; Іван Галичин, як фін. секретар; П. Сокальчук, як заступник голови; М. Шуст, як скарбник; Ілля Гузар, Іван Жовнір та Ів. Чачуна, як контрольори.

С. Демидчук.

Н. С. ПІТСБУРҐ, ПА.

Оживлене життя.

Наша громада зорґанізована як і інші в братства й товариства. Маємо Молодечий клюб і Ситизенський клюб, в якім гуртуються старші громадяни, що є членами укр. греко-кат. церкви. Всі вони працюють ревно для нашого добра тут в Америці й для Рідного Краю. Є в нас теж прекрасний хор, який складається з тут родженої молоді, а який є під вишколом п. Івана Корбецького. Хор співав не тільки в нашій громаді, але й по інших місцевостях. І дістав признання і від Американців, між якими теж виступав. Є в нас ще Народний Комітет, що існує вже пятий рік і за час свого існування переслав уже поверх чотириста долярів на Рідну Школу, інвалідам, на визвольну боротьбу і народні установи в краю. Та сума видається невелика, але для нашої громади значна, бо громада мала і люди не працюють.

Цього року, Народній Комітет, у якого склад входять представники братств і товариств і парохіяльного уряду, рішив влаштувати якусь імпрезу щоби піти назустріч закликови Рідної Школи. Рішено, щоб гроші, які прийдуть, не висилати просто до Львова, як бувало, але через Обеднання, бо Обеднання є добра наша народня орґанізація, що веде солідну роботу і стає в обороні Рідного Краю, де заходить потреба. На згадану ціль відбулася забава з танцями, а чистий дохід в сумі $45 переслано до Обеднання з призначенням по $15 на Рідну Школу, інвалідів і визвольну боротьбу.

За Уряд У. Н. Комітету:

Михайло Лейбик, предс.;
Онуфрій Білик, кас.;
Іван Цвік, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Тикети на свято Шевченка в Тавн Гол.

Хоч попит за білетами на концерт Шевченка був слідний відразу, то всіх білетів ще не розпродано. Можна набути ще навіть і дешевші тикети в тих установах, що їх згадано в оголошеннях. Очевидно, пожаданим є, щоб свято випало маніфестаційно також і щодо публики, себто, щоб галя була виповнена вщерть. Пригадуємо, що свято розпічнеться точно в годині 8.30 вечором, а в часі виконання точок програми двері будуть замкнені.

ДЖЕРЗІ СІТИ, Н. ДЖ.

В память Тараса Шевченка.

Заходом Жіночого Демократичного Відділу, якого предсідницею є пані А. Ваґнер, уладжено в неділю, дня 17-го березня б. р., академію в честь роковин нашого Співця і Ґенія Тараса Г. Шевченка. Свято відбулося в Українськім Народнім Домі. Початок академії назначено на третю годину. Але наші громадяни ще й до нині не навчилися точности. А найсумніше: більшість наших громадян взагалі не почувається до обовязку брати участь в українських національних святах.

Академія розпочалася з півгодинним опізненням. Відкрила її пані А. Ваґнер короткою промовою, зазначуючи, що на це свято запрошено д-ра Л. Мишугу з відчитом на тему: Жінка в житті і творах Тараса Шевченка.

Доводилось мені бувати на Шевченківських святах по обидвох боках океану та вислухати ліпші і гірші реферати на цю тему, але відчиту з таким обширним і популярним обробленням — я досі не чув. Здається, що за який місяць чи два неможливо зібрати стільки матеріялу. Реферат зладжений на такий лад, що, слухаючи його, переживається бодай вчасти змагання і терпіння нашого ґенія Тараса, як покровителя й оборонця української жінки і обкраденої України. В рефераті було багато свіжого матеріялу, якого не доводилось досі чути. Між публикою, що не прийшла на академію, щоб лиш себе там показати або і передріматись, можна було бачити як багато втирали сльози, які хай будуть нагородою нашому ґенієви — хоч по його смерти. Булоб порадно, щоб цей реферат видруковано окремою брошурою для вжитку ширшого загалу.

Про дальший хід свята не можу нічого писати, бо я був перешкоджений мітинґом. Тільки зазначу, що по відчиті виступав дитячий хор під управою дир. А. Ґели зі співами, деклямаціями і дитячою виставою.

По академії зладили жінки Демократичного Відділу для присутніх гостей чай. Переведено теж збірку добровільних жертв на Рідну Школу і визвольну боротьбу вріднім краю.

Осип Логин.

— Ви живете в цій хаті як комірник?

— Ні. Так сказати, як власник.

— Якжеж це?

— Я вже десять місяців не плачу комірного.

Д-р Михайло Брящайко.

ТОМА МАСАРИК

Творець чехословацької республики.

Ідея здобуття незалежної держави жила в чеськім народі і по битві на Білій Горі. Та ніхто ніколи так ясно не поставив цього питання, як теперішній президент республики Тома Масарик. Про це мріяв він уже від молодих літ, а пізніше поставив це виразно як кінцеву ціль політичної боротьби чеського народу. Пишучи про завдання молоді, вже 46 літ тому сказав він: „Кожен нарід мусить змагати до самостійности. Нарід, що не хоче самостійности, не є народом. Здобути нашу політичну самостійність, вибороти її, це наше завдання".

Цю заповідь дав Тома Масарик свому народови, й від того часу почало в тім напрямі йти чеське публичне життя. — Ідею цю проповідував Масарик послідовно й ніколи за ніякі вигоди її не зрадив. Ідея росла, охоплювала щораз ширші кола чеського громадянства й коли вибухла світова війна, сам нарід зачав її переводити в життя через пасивну резистенцію дома і при війську. Коли це бачив Масарик, а бачив також страшні переслідування й знущання австрійського уряду й Німців над чеським народом, рішився на велике діло, на здійснення проповідуваного ним народнього ідеалу: державної незалежности чеського народу. — Знав Масарик, що сама домашня боротьба не доведе до бажаного успіху й тому передає ведення тайної визвольної орґанізації „Мафії" до рук д-ра Е. Бенеша, а сам покидає вигідне життя, посаду, діти, жінку і при кінці 1914. р. виїжджає за кордон. Рим, Женева, Париж, Лондон, Петроград, Київ, Москва, Токіо, Шікаґо, Ню Йорк, Пітсбурґ, Вашинґтон — це головні стації, які перейшов Масарик, щоб дійти до оконечної мети, до Золотої Праги, як столиці незалежної чехословацької республики.

По двох роках від свого виїзду з Праги в розмові з д-ром Едвардом Бенешом, теперішнім міністром закордонних справ, зазначив Масарик: „Ані три ночі не спав я як слід за ті два роки, як виїхав з дому". — І справді не ставало часу на відпочинок. Обїхати світ, тримати провід цілої визвольної боротьби дома й за кордоном, виробляти пляни дальшої праці й боротьби, постаратися про фонди, орґанізувати за кордоном військо, вести пропаґанду в пресі в ріжних державах, здобувати союзників, переконати компетентні чинники про потребу розвалу Австрії й утворення самостійної чехословацької республики... така тяжка, надлюдська, ґігантична праця, що її виконати в такім віці міг лише надхнений Мойсей свого народу в безконечній любові до цього народу та ідеї. Та праця і труди не пропали марно. Масарик, мов Мойсей, вивів свій нарід з німецької неволі до обіцяної землі: до незалежної чехословацької республики від Крушних гір аж до Чорногори, від Хебу до Ясіня.

Все, що мав у життю, він віддав
Для одної ідеї,
І горів і яснів і страждав
І трудився для неї.

Ця посвята для одної ідеї, її переведення й здійснення зробила з Томи Масарика велику історичну постать, перед якою не лише чеський нарід, але й цілий культурний світ клонить свої голови. — („Українське Слово").

Корабель тоне на океані. Скачмен зітхає:

— Страшне! Тут я нужденно пропаду, а дома маю таку гарну гробницю, що коштувала мене стільки грошей!

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

LET US EXHIBIT OUR FLAG.

I witnessed lately in a locality in the very heart of the Pennsylvania Antracite coal fields a very interesting concert staged by one of our best choruses. The members of the chorus were dressed very nicely, the men in toxedoes, the ladies in evening gowns. The choir was ably directed by its leader. The chorus sang very well, and the audience, which was a very large one, applauded the exhibition very enthusiastically.

Everything went off nicely, but, to my mind, one thing was missing: the Ukrainian banner.

To some people this might seem unnecessary, but I noticed that whenever the Poles, the Irish, the Lithuanians have their exhibitions of similar kind, they never omit to exhibit their national flags. In this manner they acquaint other races to know their flag.

It would be proper for our people to do the same.

John Petruncio.

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ШІКАҐО, ІЛЛ. Бр. св. Юрія, від. 379 повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться 7. квітня, зараз по Сл. Божій, в годині 12-тій, при Райс і Оклей ул. Обовязком є усіх членів прибути на цей мітінґ, бо є дуже важні справи до вирішення. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости. — Петро Сачавський, пр.; Михайло Семків, кас.; Василь Пилипів, секретар

ШІКАҐО, ІЛЛ. Квартальний мітінґ Бр. Рожд. Пресв. Богородиці, від. 259, відбудеться в неділю, 7. квітня, в годині 2-гій пополудні, в галі парохіяльній, 4950 Савт Павліна ул. Проситься членів прибути на цей мітінґ, бо є дуже важні справи до полагодження. — Андрій Фоца, рек. секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. ДЖ. Бр. св. Василія, від. 168, повідомляє своїх членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 7. квітня, в У. Н. Домі, 766 Стейт ул. Проситься всіх членів прийти на цей мітінґ, бо є багато справ до полагодження. — Григорій Дячишин, предс.; Ілько Лабуза, кас.; Микола Пащин, секр.

СЕНТРАЛ ФАЛС, Р. АЙ. Тов. ім. Івана Франка, від. 93, повідомляє своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться 7. квітня, в годині 12-тій вполудне, під ч. 59 Сентрал ул. — П. Бенковський, секр.

Честер, ПА. Тов. Запорозька Січ, від. 388, повідомляє всіх членів, що квартальні збори відбудуться 7. квітня, в годині 2-гій пополудні. Обовязком є кождого члена бути присутним на цих зборах. — Іван Михальцевих, предс.; П. Огар, секр.; В. Дольський, кас.

ВІЛКС-БЕРРІ, ПА. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 223, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 7. квітня, зараз по Сл. Божій, в гали церковній. Проситься всіх членів прибути на означений час. Довгуючий член, коли незаплатить свого довгу, то буде суспендований. — Гр. Гулька, рек. секр.

ПІТСБУРҐ, ПА. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 96, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що мітінґ відбудеться в неділю, 7. квітня, в годині 2-гій пополудні, в гали церковній, 7 Карсон вул С. С. Кождий член має явитися, бо є важні справи до полагодження, як назначення дня для фотографії всіх членів, котра буде поміщена в книзі 40-літнього ювилею У. Н. Союза, вибір комітету на баль, котрий відбудеться 11. травня. Напоминається довгуючих членів вирівнати залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Будемо принимати нових членів без оплати вступного. — Іван Войтович, предс.; Дмитро Василик, секр.-кас.

ПЕТЕРСОН, Н. ДЖ. Місячний мітінґ Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, відбудеться в суботу, 6. квітня, в годині 7:30 ввечір, в гали німецькій, 435 Мейн ул. Проситься всіх членів прибути на означений час і проситься також тих, котрі вже перейшли зо старого на новий рід, щоб прийшли і взяли свої нові грамоти. — Габрилович, предс.; Вінярський, кас.; Вакулінський, секретар.

МЕНВІЛ, Р. АЙ. Тов. ім. М. Драгоманова, від. 181, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в суботу, 6. квітня, в годині 1-шій пополудні, в Народ. Домі на Комберленд Гіл. — П. Борозний, предс.; М. Шевчук, кас.; П. Черкас, секр.

ДІРБОРН, МІШ. Тов. У. Н. Союза від. 141, повідомляє, що вибрано отсих урядників на 1935 рік: Йосиф Якима, предс.; Ілія Медвідь, заст. предс.; Іван Квасницький, кас.; Іван Братусь, секр.; Мих. Федитник, Марія Гуцула і Йосиф Братусь, контр. комісія. Місячні збори будуть відбуватися в першу неділю по першім, в годині 3-тій пополудні, в Муз Гал, Мішіган і Горґер. — Ів. Братусь, секр.

АМБРІДЖ, ПА. Відділ 276 повідомляє, що збори перевів заступник гол. предс. У. Н. Союза, п. Малевич. На цих зборах до уряду ввійшли: Теодор Кульчицький, предс.; Іван Новаковський, секр.; Петро Тетришак, кас. Слідуючі збори відбудуться 14-го квітня. — Іван Новаковський, фін. секр.

Нова рецепта.

— Хочеш заробити 50 долярів?

— Ох, дуже радо!

— Коли так, то позич мені замісць 60 лише 10 долярів!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

РОЧЕСТЕР, Н. Й.

Приклад до наслідування.

В нашій громаді є сім громадян з села Обельниць, рогатинського повіту. Згадані громадяни задумали прийти в допомогу читальні в селі Обельниці. Влаштували на її дохід забаву, з якої заробили пів сотки долярів.

Зараз по згаданій забаві зійшлися на збори і доложили ще $75. Жертвували: Михайло Бінашевський $25; Ілія і Катерина Бардашевські $15; по $10: Іван Майка, Микола Кубарич, Микола Магомет, а Ілія Кубарич $5.

Бачимо на жертвах кількох людей, що як є охота і розуміння справи допомоги рідному краєви, то можна зробити неодно добре діло.

САВТ ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ.

На визвольну боротьбу.

При обіді, влаштованім з нагоди хрещення донечки о. В. Федишина, забрав голос гром. Г. Черняхівський і просив присутних зложити дар на визвольну боротьбу.

Збіркою занялися гром. К. Дорош і В. Ярема.

Зложили по $1: о. В. Федишин, К. Дорош, Г. Черняхівський, Я. Данилів, М. Шарик, М. Ярема, І. Савула, М. Дубас і В. Ярема, а решта дрібними датками.

Зібрано разом $16, які вислано на визвольну боротьбу через Обєднання.

Ю. Г.

ВІДОЗВА
до односельчан села Рідзвяни.

На загальних зборах читальні „Просвіти" в Рідзвянах дня 27-го січня цього року прочитано листа від Американського Українського Комітету та представлено успіх праці цього комітету. По відчитанню листа збори ухвалили однодушно висловити довіря Американському Українському Комітетові та заслати йому сердечну подяку за жертвенність усіх жертводавців та побажати комітетові повного успіху в намиреній праці. Рівночасно ухвалено вислати Американському Українському Комітетові просьбу, щоби він оголосив в українських часописах в Америці просьбу, щоби жертводавці не висилали своїх жертв на читальні просто, але висилали на руки Американського Українського Комітету, котрий займається збіркою з боку Будівельного Комітету й Виділу читальні „Просвіти". Рівночасно постановлено вислати повновласть на збирання жертв гр. Івановм Терпливцеви, синови Юрка, що мешкає в Ню Йорку, до переведення загальної збірки на докінчення будинку читальні в селі Рідзвяни.

За виділ читальні: Василь Грайчук, голова; Осип Крайківський, секретар; Микола Хлрів, Юліян Терпливець. За Комітет: Григорій Андрухів, Олекса Крайківський, Йосиф Грайчук, Михайло Сенюк.

Діставши це письмо, прошу всіх, що мають від комітету листи на збирання жертв, прислати їх на руки підписаного.

Іван Терпливець,
143-148 Poplar Avenue,
Flushing, N. Y.

ЖЕРТВА ТЕМНОТИ.

Перед відкличним трибуналом станиславівського окружного суду відбулася цими днями розправа проти 60-літнього Танаса Заяця з Галича, засудженого за обманство.

Заяць займався ворожбитством. Довідавшися, що Михайло Ольшановський має якісь претенсії до свого брата Кароля, намовив його, щоби він вніс судовий позов, а Заяць своєю магічною силою зробить уже так, щоб Ольшановський процес виграв. Ольшановський вніс скаргу до суду. А перед розправою Заяць ворожив йому кілька разів з карт, впевняючи ще раз, що він процес виграє. Але кожна така ворожба коштувала Ольшановського 40 злотих.

Ольшановський процес програв. Тоді Заяць заявив йому, що Ольшановський певно процес виграє в другій інстанції, але під умовою, що Заяць скаже тричі відповідні заклиття. Та кожне закляття коштує 100 злотих. Ольшановський і на те згодився. Щойно коли програв процес у другій інстанції, повідомив про все поліцію.

Городський суд у Галичі засудив був Заяця за обманство на кару пів року вязниці і 200 зл. гривни. Заяць зробив відклик від цього присуду. Друга розправа відбулася в Станиславові.

Підчас розправи був такий діяльог між Заяцем і суддею:

Судя: Чи перед цією розправою ви ворожили собі з карт?

Підсудний: Так.

Суддя: І що виворожили собі?

Підсудний: Що програю.

Тим разом карта сказала правду. Заяць процес програв і за свої обманства відпичне собі за решіткою.

КІНЕЦЬ ЧЕРНЕЧОЇ РЕПУБЛИКИ.

Після 1000-літнього існування скасували на основі розпорядку грецької влади монастирі на Горі Атос або Гагіон Орос (Святій Горі). Сповнилося старе пророцтво, яке говорило, що чернеча республика на Атосі проісную тисячу літ. Перший з 20 великих монастирів, які в часах свого розцвіту мали 12 тисяч черців, — оснував чернець Атанасій 935. року. Затвердив монастирські права в 962. році цісар Нікофор Фокес. Слава монастиря так поширилася, що впродовж століть прилучилися до атоської республики ще 19 інших монастирів: 16 грецьких і 3 російські. Вони розбудувалися на скелі, високій 2,000 метрів, що вистає на Егейському морі наче велитенська пираміда. Ця чернеча республика, в якій ніколи не ступала жіноча нога, пережила часи добробуту й нужду. Хоч належала до грецької держави, ціла ця округа мала свою власну автономію. Вже й за турецької влади мали черці на Атосі власну конституцію, а опісля й кожна грецька влада шанувала цю чернечу конституцію. Щойно в 1926. році ввели для черців нову конституцію, а грецька держава признала її.

„Уряд" цієї найцікавішої републики в світі складається з 20 делегатів, із кожного монастиря по одному, а найстарший зпоміж них, це наче „президент держави". Рада делегатів збирається три рази в тижні, хоч справ до полагоди небагато. В монастирі живуть черці неоднаково. Найбільше черців живе під проводом ігумена в одному з 12-тьох монастирів. Найменше є священиків. Інакшим життям живуть черці, які зібрані в свобіднішій, наче приватній громаді, зате працюють тяжко фізично. Найпобожнішим життям живуть старі черці, які самі собі вибирають келії, все відокремлені вони постять, моляться та проводять час на роздумуванні. Між ними можна стрінути таких, які ще недавно жили в світі в достатках, у багатстві. Один із них живе в печері, до якої можна дістатися лише по линві.

Мяса черці не їдять ніколи. Поживa їх це лише риба й овочі, понайбільше їдять це сире. А що вся „атоська република" невроджайна, камениста, то мусять тяжко працювати.

Давніше черцям жилося краще. З усіх країв приходили паломники, які давали великі датки. Золото прикрашувало престоли монастирських церков. Тисячі бородатих черців, які не могли вижити з ріллі, мали від паломників велику допомогу. Найбільше допомоги приходило з царської Росії. Після війни не приходили з Росії прочани, бо там прийшли до влади большевики. Також і з інших країв щораз менше прочан навідувалося на Атос, тому там меншала скількість черців. А що черці не можуть вижити з ріллі, грецький уряд, щоб не брати на себе тягару удержання „чернечої републики" ухвалив постанову, що з кінцем 1935. року має перестати існувати ця своєрідна „република".

ХОТІЛИ ОБМАНУТИ ДОНЬКУ ПРЕЗИДЕНТА ПОЛЬЩІ.

Перед апеляційним судом у Варшаві станули бувший студент Т. Кшишкевич і Б. Зелінський, обвинувалені за те, що намагались обманути та виманити від доньки президента Польщі даток 300 зл., впевняючи, що збирають датки на Союз Запасних Старшин. Окружний суд засудив Кшишкевича на два роки вязниці, а Зелінського увевнинив. Прокуратор заапелював. По новій розправі апеляційний суд засудив Кшишкевича на чотири роки вязниці, а Зелінського на два роки.

— Чи твій чоловік на перегонах мав щастя?
— Ні, зате я мала щастя. Гроші, які хотів видати на тоталізатора, забув у хаті.

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (231)

Поручник Сесил та Ольга були так заняті тим, щоб не пустити льва до себе, що вони й не завважали, як Тарзан наближився до сцени події. Один Нума завважав його. Він відразу дав знак свому невдоволенню сильним ревом.

Це звернуло увагу двох людей на літаку на прибуття нової людини. Вони побачили, як Нума зіскочив зі сидження літака та пішов просто на Тарзана. Тарзан держав у руках спису і поступав уперед. Вони бачили, як лев і чоловік були від себе не більше, як сто кроків.

Лев бився хвостом по правім і по лівім боці та викидав з горла грубий гаркіт гніву. А потім великий чорний лев кинувся на Тарзана. Заступити йому дорогу булоб рівнозначне з самогубством. Тому Тарзан взявся на способи: за зручність і хитрість.

Нума скочив до голих гудей чоловіка, розтягнувши на всю довжину свої пазурі та показавши свої величезні зуби. Тарзан відвернув ліву руку, як боксер відвертає, щоби відбити сильний удар противника, а потім правою рукою пробував убити лььови свій ніж у лівий бік.